

Liepos 29d. (penktadienis)

Atsimojavę su gausia lydėtojų gauja, 12 val. pajudam iš Vilniaus autobusų stoties: Justė, Lauris, Paulius ir aš. Laimikis – 2 siurprizai iš vužk. Kaune prisijungia dar keturi: Gediminas, Agnė, Linčius ir Vaidotas. Užpuola dar didesnė lydėtojų minia su dar daugiau siurprizų. Pasiskaičiavom – siurprizus valgysim vos ne kasdien (myli mat mus) ☺ Kaune visi įlendam į savo geltonas maikes – dabar visi matys, kad mes Akširako tigrui! Tiesa, dar autobuse pora žmonių pastebi klastą – kad ten ant pilvo joks ne tigras, o kažkoks kitas žvėris (bet mes nesigiriam, kad už tokį išvalgumą žadėjom įsteigt prizą). Autobusas pilnas kitų tokių, panašių į mus: kas į Altajų, kas į Inilčeką, kas dar kur. Zarasai-Daugpilis-Rusijos pasienis.

Visi stebisi, kad anksti pasiekėm Rusiją. Čia mūsų laukia speciali pramoga – daiktų tikrinimas. Visi išbogina daiktus ne tik iš bagažinės, bet ir iš autobuso salono. Absurdiška rusų tvarka: peršviečia daiktus, paskui dar siunčia į kažkokį kambarėlį, kuriame klausia “vam što – ne nraivitsa litovskaja priroda?” (o šiaip tai kažkokius registracijos lapelius surenka), ir neleidžia niekam išeit tol, kol nepatikrina visų. Suvalgom po porciją tarybinius primenančių ledų ir bandom migdytis.

Po nemigo nakties kraunantis daiktus visi nuvargę, bet miegas ateina sunkiai: kelias duobėtas, nelygus, nēr kur ištiest kojas. Po kurio laiko visi išsiraito kaip kam išeina: Lauris su Paulium keliauja ant žemės po sėdynēm, Agnė irgi ant žemės į tarpą tarp sėdynių, kiti išsitiesia per dvi sėdynes. Po neilgo ir ne itin patogaus miego atsibundam Pamaskvėje. Skurdoki, pilki namai. Pagaliau Maskva! 7 val. ryto su visais daiktais išsikraustom iš autobuso, atsisveikinam su pakeleiviais ir judam link daiktų saugojimo punkto. Jau šeštadienis.

Dovilė

Liepos 30d. (šeštadienis)

Paliekam daiktus saugojimo kameroj ir ant stoties suoliuko užkandžiaujam. Suvalgom beveik visas maisto atsargas iš Lietuvos, kas lieka susikraunam ir patraukiam į Raudonąją aikštę. Man džiaugsmas: pirmą kartą esu Maskvoj ir vaikštau po tas vietas, kurias iki šiol mačiau tik per televizorių. Pafotkinam cerkvę su grybiniais bokštais ir einam prie paminklo, skirto rusų pergalei II pasauliniame kare paminėti. Pasiseka – ten kaip tik keičiasi sargyba. Sargybiniai baisiai juokingi – kilnoja kojas lyg balerinos ar gimnastai. Dar pavaikštom po parką, pažiopsom į fontanus ir skiriamės – kas į Bask'o parduotuvę, kas į extreme centrą. Į extreme centrą važiuojam metro - taip greitai lekia, kad tik laikykis! Metro kursuoja kas 2 min - tik gaudykis, kuria kryptim važiuot. Keli persėdimai, nežmoniškas tempas, savotiškai išpuošti metro tuneliai, važiuojantys laiptai, minios žmonių, kurie kažkur skuba... Paskui važiuojam spalvotu nemokamu mikriuku, kuris atveža tiesiai į extreme centrą.

Extreme centras – tikras rojus visokio plauko turistams: pilna visokių geležiukų, šniūriukų, rubų ir kitų malonių smulkmenų. Nors kita vertus, vaizdelis kiek primena Gariūnus po stogu. Vaidotas, Agnė ir Gediminas greitai apsisuka: nusiperka sublimuotų uogų, dar šio bei to ir patraukia į miestą. Mes su Paulium dar ilgai slankiojam po parduotuves, čiupinėjam visokias grožybes, galiausiai apiplėšiam

bankomatą ir apsiperkam. Sunku man buvo apsispręst dėl pirkinių: galva ūžia nuo neišsimiegojimo, pasaulis važiuoja ratu, pilvas gurgia.

Netyčia sutinkam Linčių, Justę ir Laurį. Papietaujam ir skubam susitikt su likusiais. Linčius, Justę ir Lauris, pasirodo, Bask'o parduotuvėj paliko apvalią sumelę ir už tai gavo po nemokamą pūkę. Iškalbingoji Justė nusitempia į Bask'ą ir mane su Paulium – nušnekina pardavėją, kad duotų po pūkę ir mums (tiesa, vėliau paaiškėja, kad įkišo vieną plonesnę). Sunkiai sutalpinam daiktus į kuprines ir vėl pūškuojam į greituką metro.

Metro visi lūžinėja. Sunku nulaikyt akis atmerktas. Suplukę su kuprinėmis lekiame iš vieno metro į kitą. Čia pirmą kartą susimąstau: "ką aš čia veikiu???" Kuprinė nežmoniškai spaudžia pečius, ji tokia didelė ir sunki, kad vos išeina pajudėt – atrodo, kiekvienas judesys reikalauja daug jėgų, vargina ir spaudžia prakaitą. Pirmą kartą išsigąstu, kad neištversiu žygio: jei jau mieste taip sunku eit, tai kas bus kalnuos, kur nebus važiuojančių laiptų, o reikės patiems klampot per pusnis tai aukštyn, tai žemyn? O kur dar maistas, kurį pirksim tik Karakole? Siaubas! Dar šiek tiek, ir apimtų didelė panika, jei tik leisčiau sau toliau fantazuot... Stebiuosi, kaip atsiranda nusimanančių, į kurią pusę reikia važiuot. Vienas metro bilietų automatas vos manęs nesuvalgo – beveik gaunu per nosį su vartais!

Galiausiai pataikom į autobusą, vežantį į oro uostą. Be gėdos ir sąžinės graužimo guluosiu ant dviejų sėdynių ir miegu. Prieš pat oro uostą papplepam su kažkokiu ruseliu, pasidalinam mintimis apie arbūzus, dynes ir kalnus. Lipam iš autobuso. Dideli mūsų gabaritai – vos išgrūdam kuprines lauk.

Perleidę daiktus per tikrinimo automata, patenkam į oro uostą. Ten visus daiktus trenkiam lauk iš kuprinių ant grindų. Ant savų rūbų rengiamės šturmines kelnes, striukes – kam kiek telpa. Agnė beveik persistengia – apsirengia pūkę ir atrodo apvali tiek paritus, tiek pastačius ☺ Dalį daiktų kišam į rankinį bagažą, bet šiukštu saugomės aštrių ir ypač į bombas panašių daiktų. Sniegžengius, lazdas ir ledkirčius pakuojam į atskirus paketus. Patikrina mūsų bilietus, susveria bagažą, paskiria vietas lėktuve. Mūsų viršsvoris – aukso vertės: 5 EUR/kg. O jo ko ne 30kg. Laukia dar vienas smagus patikrinimas – peršviečia ne tik daiktus, bet ir priverčia nusiaut batus. Galų gale susodina į lėktuvą – sukiša į patį galą. Man atrakcija – skrendu lėktuvu gal po 20 metų pertraukos. Gaila, per langus nekas tesimato. Apšylam, išlūžtam. Per sapnus stiuardėsė atneša gert. Iš miegų pabudus kartoju Laurio žodžius: "vina i apelsinoga soka". Dar vienas pabudimas – maistas. Suvalgau apsilaižydama – juk nevalgiau nuo pietų. Kitas pabudimas – kažkokios keistos oro duobės, drebinančios lėktuvą. Sekundę pamanau – nukrisim, bus kaip filme. Bet miegas nugali. Atsibundu besileidžiant. Dar valandą praleidžiam Biškeko oro uoste dokumentų tikrinimas. Karšta, ima miegas. Vieną kuprinę automatiškai peršviečia, bet pamatę, kad mes "alpinistai", kitų kuprinių nebetikrina. Sutinkam karštligiškai lakstantį Šarą – jo kuprinė neatskrido... Todėl su mumis į Karakolą važiuos tik Kuras ir Kristė. Lauke vienas per kitą taksistai siūlo savo paslaugas. Eiliniam pasiūlymui atkertu "u nas estj svoi transport". Bet, pasirodo, suklystu – tai kaip tik mūsų vairuotojas, laikantis lentelę "Paulius Jakutavičius"! Nusirengiam savo šturminius rūbus, sukemšam daiktus į mašiną ir pajudam. Pripresuota kaip reikiant. Tarkim, prasideda nauja diena, nors dar tik 4h ryto. Iki šiol viskas nuo išvykimo iš Lietuvos atrodė lyg viena ilga nesibaigianti diena su trumpais miego tarpais.

Dovilė

Liepos 31d. (sekmadienis)

Buvo apie 4 val. ryto, kai pajudėjom link Karakolo. Miego trūko, galva užė, tai, maniau, iškart smigsiu – juolab, kad buvo dar beveik naktis. Bet pamačius vaizdelius pro langą miegai greitai išsilakstė. Matėm iš už kalnų bepatekančią saulę, kone kartoninius namelius laukuose, krūvas arbūzų ir abrikosų, pardavinėjamų pakelėse. Vadas rūstus – neleido mums sustot ir pasmalžiaut, nors mes su Agne ir labai spirgėjom. Pamažu visi keleiviai išlūžo, tik Kuras su Paulium be perstojo tratėjo, apsimesdami, kad nenori miego (vėliau ir tie išlūžo). Aš gi pamačius kalnus vėpsojau išsižiojus pro langą, bijodama užmerkt akis, kad ko nepažiopsočiau. Žiūrėjau į kalnus ir nesupratau, iš ko jie padaryti – rodės, lyg iš įvairiaspalvio smėlio ir kakavos supilti. Visgi ir pati retkarčiais atsijungdavau, o atsimerkus nesuprasdavau, ar daug pramiegojau.

Kelionė iki Karakolo atrodė lyg sapnas – tai miegi, tai ne. Pakeliui dar sustojom nusipirkt mineralinio tokioj apšepusioj parduotuvėlėj (nežinau – gal čia visos tokios). Apsukri pardavėja suskubo paimti 1,5l kainą už litrą, bet mes pastbėjom klastą. Kita stotelė – maistas. Net nežinau, ar pietūs, ar pusryčiai, nes dorai nevalgę buvom nuo Maskvos extreme centro, o gal net nuo Lietuvos. Daugelis užsisako tradicinius kirgizų patiekalus – lagman (kažkokia aštri, tiršta sriuba su makaronais ir aviena) ir manty (kažkas panašaus į koldūnus su aviena). Sriubą suvalgau su pasimėgavimu – lyg ir užtektų, skrandis jau spėjo susitraukt. Bet tas manty visai nelenda – aviena turi kažkokį specifinį kvapą ☺ Visų gėdinama sukemšu kelis, bet poros neįstengiu įveikt. Fui! Po dar kurio laiko pasiekiam Karakolą. Mus atveža į kažkokią turbazę. Ten pasiskirstom darbais: Paulius su Vaidu pasilieka aiškintis žygio detalių su Igoriu ir žada pasirūpint benzinu, o visi likę patraukia į turgų.

Mikriuku nuvažiuojam į kažkokį didelį turgų. Čia ir prasideda visas linksnumas ir bėgimas. Iškart stveriam kruopas, druską, cukrų. Pardavėjams turbūt įdomiai atrodo mūsų prašymai supilstyt kruopas į atskirus maišelius po kelis šimtus gramų, bet nér čia ko – mes jiems turbūt mėnesio apyvartą darom! Pasirodo, dalį produktų nusipirkom net neįėję į tikrąjį turgų. Įėję perkam sausainių, prieskonių, džiovintų vaisių. Viskas neįtikėtinai pigu, tik džiovinti vaisiai keisti brangūs – net brangesni nei pas mus. O derėtis nelabai sekasi. Visi aplink klausinėja, domisi, kas mes ir iš kur – nenuostabu, juk mes tokie baltučiai ir dar visi su vienodom maikėm. Pirmas pardavėjų spėjimas – kad mes amerikiečiai. Paklausę mūsų kalbos, arbūzų pardavėjai kažko labai juokiasi ir prašo išmokyti lietuviškai keiktis – žada nuolaidą arbūzams. Linksmuoliai tokie. Išrenka porą didžiulių gražių arbūzų ir siūlo už 60 somų. Lauris derasi derasi... Bando nuderėt iki 30 somų. Pardavėjai nusileidžia, bet tik iki 50 somų. Spjaunam ir nueinam nepirkę arbūzų, tikėdamiesi, kad pardavėjų širdys suminkštės. Bet ne – niekas nepuola mūsų įkalbinėt sugrįžt. Gailimės likę be arbūzų. Bet antrąkart einant pro šalį pardavėjai jau siūlo vaišintis arbūzais – pripjaustyta stambių rėkių ir dar kokie 2cm nuo žievės atriekta (žodžiu, valgo tik pačią minkščiausią ir raudoniausią dalį). Klausimų nebekyla – visi šlamščiam. Tada jau mūsų širdys suminkštėja – perkam 2 arbūzus po 10kg! Viena į glėbį gauna Justė, kitą aš. Laurio ir Linčiaus kuprinės jau pilnos, traukiam atgal. Tiesa gi, pirkom dar ir krūvą saldainių ir šokoladų! Išeinam neapėję didžiosios turgaus dalies – gal grįžę spėsime. Gatvėj dairomės savo 101 mikriuko, bet važiuoja visi, tik ne 101. Bandom klaust žmonių, kas čia per tvarka, kur stotelė – o tie kad puls siūlyt savo paslaugas! Siūlosi nuvežt, kur mums reikia, o mes tik pečiais gūžčiojam – sakom, tiksliai nežinom, iš

kur atvažiuot ir kur norim važiuot. Taip sulaukiam daugelio "taksistų" pasiūlymų, vėl gaunam krūvą klausimų, iš kur esam ir ką čia veikiame. O žmonės paslaugūs. Ir dar sako – vidite, kaip mi vas uvažiaem. Kai kurie net ir apie Lietuvą girdėję – dažniausiai tie, kurie Lietuvoje tarnavo; kiti painioja su Latvija. Galiausiai sulaukiam savo 101 mikriuko. Tiesa, labai gražu – vienam ir kitam gatvės gale, šalia turgaus, matosi tokie padūmavę kalnai. Man toks vaizdelis – kaip iš pasakos, bet kartu ir labai savas, natūralus, kažkuo net pažįstamas. O gatvę sunku net gatve pavadinti – visa akmenuota, neaišku, kur jos kraštas. Namai šalia turgaus apšepę, pilki, seni...

Dovilė

Rugpjūčio 1d. (pirmadienis)

Štai ir išaušo paskutinio vasaros mėnesio pradžios rytas. Mes kažkokioje pievelėje pamažu keliamės. Valgis jau išviręs ir be to, dar ant laužo. Ką gi, desertui sudorojam arbūzą, susidedam mantą ir pirmyn. Kol kas dar keliu. Oras puikus, einam išsinuoginę. Bet su šokia tokia atrakcija – einant per vieną upeliuką Dovilę užpuolė nenoras žengti ant kito akmens, o Vaidas, gelbėdamas situaciją, paleido savo lazda pasroviui. Bet ištraukti pavyko. Toliau priėjom nugriuvusį tiltą, kurio tik rąstas belikęs, bet ir šitą įveikėm.

Ėjimas šiaip skirstomas į ėjimą prieš pietus ir ėjimą po pietų. Taigi prieš pietus dar buvo kelios pievelės su skiriančiais jas uoliniais apėjimais ir po to – pietūs prie upeliuko. Oi kaip gerai buvo – ir pavalgėm, ir pasnūduojam, o pradėdant popietinį ėjimą užklupo lietus, kuris ir tęsėsi viso ėjimo metu. O ėjimas buvo nepaprastas – iš pradžių į statų šlaitą, o vėliau – žolės pievos su nemažu perkritimu. Eiti buvo sunku, bet iki vakaro priėjom nakvynės vietą. Paskutinis ėjė Linčius iš už kampo išvydo šviečiantį Dovelės užpakalį ir įgavo naujų jėgų nueiti iki stovyklos. Oras, aišku, buvo šlykštus ir teko valgyt palatkėj. Vat taip ir baigėsi diena. Labanakt.

Lauris

Rugpjūčio 2d. (antradienis)

Šiandien buvo šlykšti arklivimo diena – 1B perėja per gilų sniegą. Apie viską – iš pradžių.

Pasikėlėm savo nakvynės vietoj ir labai maloniai nustebom – vibracija. Staigiai viską džiaunam stipraus vėjo malonei – kol susidėliojam, pavalgom ir pasikuičiam, jau į daugumą rūbų įlįst galima.

Na ir pajudam link perėjos. Pradžia – morenos gūbrys, kur visi strapalioja kaip išmano. Besėdėdami, besiilsėdami vienoj vietoj pastebim, kad Dovelės Monblanas morena vaikščioti neišmokė – labai atsargiai juda, Lauris išleikia praveisti instruktažą.

Pasklidę po akmenis judam kiekvienas pagal savo trajektoriją. Paulius – Agnė – Linčius varo pačiu morenos viršum. Likę greit išsimuša ant ledyno.

Prisitraukę link pakilimo laukiam Linčiaus, valgom abrikosus, puošiamės bachilais, katėm ir kitaip išdykaujam. Paujakas stebi įvykius iš tolo, mat tas nušuoliavęs daug toliau.

Ir išjudam. Kol ateinam iki uždaro ledyno, šlykščiai įsisninga. Vat tai tau – žymieji Tianšo geri orai. Einam ryšiais, šokinėjam per atsiveriančius plyšius. Dovilė ištestuoja daugumos jų gylį savo asmeninėm kojom – susmunka į daugumą.

Galų gale pasiekiam snieginį pakilimą, kur maunamės savo puikiuosius sniegžengius. Ir maknojam į viršų. Ką aš žinau, jausmas ne per patogiausias, nes pastoviai sminga kulnas ir verčia atgal.

Bet be jų – dar blogiau. Kai man vienas subyra, suprantu, kokia iš jų nauda. Be platesnio atramos paviršiaus kojos dažniausiai sminga iki kelių, kartais – giliau. Ėjimas tikrai sekina, ypač, jei iš visų jėgų stengiesi neįlaužti sniego paviršiaus. Tik vėliau, kai sumąstau eiti Agnės – Vaido pėdom, gyvenimas kiek pagerėja.

Kai užlipam iki Pauliaus ryšio, sėdinčio ant perėjos, jau esam pervargę iki negaliu. Burnoj šlykštu nuo nevalgymo - negėrimo, nieko nesinori, tik kur prigulti. Net pirmos perėjos ledai nevilioja, nesinori rizikuot ir kišt ką nors į burną.

Kiek patrepsėję, leidžiamės žemyn link nakvynės ežero. Kelyje, kas dar turi jėgų, grožisi atsivėrusiu Ak-širako vaizdu. Kalnai, kylantys stačiai iš žolėto slėnio. Snieguotos viršūnės, margos nuo debesų šešėlių.

Kalbant apie debesis – vėl palijo ant mūsų varganų galvų. Bet mums ne iki to – atkakliai lekiam žemyn juodu ledynu. Paskutinis šuolis per upelį, keliasdešimt žingsnių morena – ir stojam ant puikaus beach ledinio ežero pakrantėj. Vandeny plaukioja aisbergai. Gale ežero – stačiai į vandenį nuskilęs ledynas, it milžiniškas prariektas kepalas.

Ką gi, vakarienė iš šventos bulvių košės, kuri jau ne kartą gelbėjo bendražygių dvasią sunkiomis akimirkomis. Nerealus kisielius – ir miegot. 4min. po sulindimo į palapinę vėl pradeda lyti.

Justė

Rugpjūčio 3d. (trečiadienis)

Taigi, mieli skaitytojai, klausytojai beigi žiūrovai, tęsiame pasakojimą apie tai, kaip aštuoni mūsų draugai maknoja Tian Šanio platybėmis.

Tiesą sakant, mielieji draugai, dabar visai ne rugpjūčio 3 - ioji. Įsiskolinam dienoraščiui, tai tenka gražinti žodžiais, sakiniiais.

Taip... Reikia prisiminti tai, kas buvo prieš pusę dienos.

O tai buvo ½ poilsiadienio. Iš ryto visi išropojam susibaigę. Pusryčiaujant buvo sumanyta išsidžiovinti daiktus, o eiti po pietų.

Beach'as netrukus virto džiovykla. O kas toliau? Kas miegojo, kas siuvinėjo, kas po akmenis laigė. Nesimaudė tik niekas. Na, išskyrus aisbergus.

Funky beach – saulė spigina, ale pūkė neprošal.

Pietūs atėjo greit. Teko ir kinkytis į kupres, ir slinkti į Syrty.

Pasiblaškę, pasigėrėję vaizdais, nutūpėme apžvalgos aikštelėj su 360° vaizdu.

Paulius

Rugpjūčio 4d. (ketvirtadienis)

Keliamės nei per vėlai, nei per anksti. Ne per anksti, nes šiandien nebudžiu, ne per vėlai, nes šiandienos planuose pasibėgiojimas paimti zabroskės. Kadangi sniegžengiai po pirmo panaudojimo reikalavo remonto, juos siuvinėti palikome dėdę Miną ir Agnę (po aršios konkurencijos su Dovile). Oras neblogas, kol kas nesninga, bet debesėliai grasinasi. Niekis. Tuščiomis kuprinėmis bėgam per Syrty, padabintą baltomis kalnų grandinėmis. Ieškom keliuko link aukso kasyklų. Radom mažytį, juo paėjom ir nustebom... Priėjom autostradą. Platus žvyrkeliukas. Beveik apsidžiaugėm sausu ir lygiu keliu tarp pelkių ir upelių. Kulniuojam... Aha... Radom šašlykinę paketėlį su likusiom medžio anglim. Džipiesas skaičiuoja likusius kilometrus. Tolumoje švysteli Kumtoro aukso kasyklų fragmentai – pirma pamatom kelią aukštyn kalnan, skylę kalne, auksakalių gyvenvietę, mašinas – dulkių kamuolius, dirbtinį tvenkinuką, prileistą neaiškios konsistencijos skysčio. Jeigu apskritai – įspūdingų gabaritų kompleksas. Priartėjus prie kasyklos mus pasitinka apsaugos džipukas. Be įžangų pareiškia, kad mūsų zabroskė va tame apleistame name. Viskas ok, randam. Kelias atgal su viltim susistabdyti pakeleivingą mašiną... zrja... Tampam liudininkais Paujako erzelio ir šėlsmo – lėkė į orą ėjimo lazdos ir grumstai. Nurims. Vakarą vainikavo 2 kg siurprizas su Aguonos saldainiais, želė ir kava. Viskas.

Vaidotas

Rugpjūčio 5d. (penktadienis)

Rytas prasidėjo dejonėmis apie sunkias kuprines – šiandien gi eisime su visu svoriu, prisikrovę daug maisto, benzino ir kitų smulkmenų. Kuprinę visgi užsidėti be draugo pagalbos beveik neįmanoma. Ėjom. Iš pradžių lėtai. Po to irgi lėtai. Upelis, pelkutė ir ilgas ilgas slėnis. Vanduo, tabletė, saldainis, šokoladas, džiovintas abrikosas. Žingsnis po žingsnio – ir pietūs. Oras nelepina – iš tamsių debesėlių karts nuo karto pabyra baltos kruopos. Apsimetam, kad nematom. Sugraužę morkų ir apgavę skrandžius, kad pasisotinom, nusprendžiam “zabroskę” palikti ledyno pradžioje. Iki ten – 2 km. Iš pradžių vadas “numeta” idėją neštis kelis kartus svorį. Justė, Laurynas ir aš griebiam kuprines ir bėgam morena iki ledyno. Kiti apsigalvoja ir neša visą svorį linguodami. Mes pabėgėję porą kartų pirmyn atgal pasiimam Gediminą, kuris vėl savo ir ne savo noru taisė sniegžengius. Kol kolegos “vėžliukai”, nusinešę pilnas kuprines, gėrėjosi griūvančiais ledo luitais, atbėgom ir mes. Po diskusijų galų gale nusprendžiam nakvoti ten, kur zabroskė. Gediminas grasina, kad mūsų palapinė nuvažiuos žemyn į vandenį su visu ledu. Paruošiam želė rytui į maišelius. Vakarieniaujant ištraukėm siurprizą, Aurimo [dėtą, sukėlusį emocijų pliūpsnį – “plėjeris” su Skamp kasete. Klausėmės kaip narkomanai. Sakėm, išmainysim į arbūzus, o “batarkes” gal parduosim. Bet muzika buvo gerai...

Agnė

Rugpjūčio 6d. (šeštadienis)

Po "smagių" zabroskių nešiojimų ankstyvą rytą – į lenktynes su "popierine" lietuvių ataskaita. Tikslas: Rytinė Saritoro perėja 2A. Ir prasidėjo nesibaigiantis klampojimas sniegynais. Tiesa, pradžioje buvo dar ir atviro ledyno. Net ir mūsų "krūtieji" sniegžengiai nepadedą taip kaip norėtumėm, nors kojos nesminga iki šiknų sniege, ale tempas neypatingas. Pakeliui keletas lipimo į statų šlaitą pamokų: niekas vado neklauso, lipa, ropoja, o vadas – tiesiai į kalną. Na, turi būti ir pasekėjų – Dovilė. Ale iš to mandrumo nugrybujam nuo vado maršruto. Bet nieko, taip įdomiau. Ir toliau vėl kartu ir tik sniegas ir sniegas. Perėja prieš akis, o mes nematome klampojimo galo. Pietūs prieš pobeđą. Vaidas su Paulium kabina virves, o mes troškulio kankinami verdamės gėraliuko. Mėginam slėptis nuo saulės. Tam tinka paklotukas: susivystai kaip sraigė – ir saulė nebaisi.

Lipam į viršų. Žumaruoju. Pakeliui plyšį perskrendu įtempta dinamika. Pasirodo, aš ne tik vienas gudrus – kiti paprasčiausiai apėjo. Pagaliau visi ant perėjos. Paulius "giras", kad būro išsukinėt nereikėjo – pats išsitraukė. Bet savijautą tuo momentu nekokią turėjo.

Prazonduojam nusileidimą ir leidžamės. Vėl sniegžengiai, vėl žirgliojimas. Pakeliui Justė išbando plyšio gylį – privalo sniegžengius anksčiau nusiimti. Kuriam stovyklą. Valgom kisielių be krakmolo ir džiaugiamės šaltuku.

Linčius

Rugpjūčio 7d. (sekmadienis)

Laikas į bažnyčią, o vietoj šv. mišių perėjon subėgiojom. Aleliuja. Džamansu 1B su matėm nusėtu šlaitu. Jeigu jau atsikėlėte anksti ryte ant ledyno, tai kuo greičiau pasistenkite išeiti. Nes kitaip... oi jojoj piktasis dievas "ištirpęs sniegas" privers tave klampoti iki juosmens. Ir jokie sniegastupai čia nepadės.

Our big brother gero oro direktorius Linčius šiandien itin geros sveikatos. Tai reiškia, kad oriukas tiesiog nuostabus. Ant tiek nuostabus, kad ant savo makaulės ištirpinu tonas sniego. Visi gražiai nudegam. Kas sprandą, kas nosį, kas takelius galvoje. Bet tai dar ne baisiausia. Linksmiausias užsiėmimas yra vaikščiojimas plyšiais. Susiriša žmogeliukai virvėmis ir eina per sniego cirkus. Bado didelėm lazdom tą sniegą, lyg kažko ieškodami. Kas randa tuščio oro skylę, džiaugdamosis bėga šalin. Kas susmenga iki juosmens, karštligiškai klykia "užkirsk" ir vartosi į visas puses, bandydamas išsikabaroti. Agnė kažkoku būdu sugeba pradėgti išilgai plyšio lyg ragana nepalikdama pėdų. Šiaip gyvenimas ryšiuose turi savotiško žavesio. Kai esi susirišęs, jautiesi ne tai kad su ryšiu, bet jau pačiame ryšyje. O tai itin delikatu. Atsikėlęs ryte pirmiausia, ką padarai, tai apsiriši apraišomis ir šoki į ryšį. Tik tada gali jaustis saugus. Joks plyšys taip lengvai nepasikėsins į tavo privatumą. Kai ryšio draugas truktels, tai nesuprasi, kuria kryptimi ant žemės atsistosi.

Nuo perėjos matome mūsų "piervaja prochaždėnija" – 5125 piramidę. Matuojamos įkopimo galimybės. Viskas delikatai apgalvojama. Kad tik nesigautų kaip visada.

Nakvojame prie ežeriuko. Ir visai nesvarbu, kad iki jo keliavome dieną ilgai. Ir dzin, kad vėl stojame anksti. Juk čia tokios gražios naktys su horizonte sproginėjančiais kalnais.

Gediminas

Rugpjūčio 8d. (pirmadienis)

Atsikėlėm 5h ryto prie ežeriuko. Pavalgę skanios, bet negausios ir nesočios bulvių košės su grybais iškeliaujam. Už kelių žingsnių tenka trauktis kates (nors kai kurie drąsuoliai apsieina ir be jų). Pakilimas gana status, o tai visai nedžiugina iš pat ryto – bent jau man pirma ėjimo valanda būna sunkiausia. Užkilę ant kalnelio, stojam, ilsimės ir dalinamės abrikosus iki ¼ abrikoso dalies. Sulaukę Linčiaus, judam toliau. Mano skrandis urzgia kaip niekad. Jaučiuosi lyg mašina, važiuojanti su tuščiu kuro baku. Todėl vis kauliju šokolado – bet mano zirzimas kurį laiką lieka neišgirstas, kol nepraaalksta visi kiti.

Oras geras, gal net per geras – saulė tiesiog kepina. Bet ne taip jau baisu, žinant, kad to ėjimo nedaug – tereikia užkilti ant 4700m Zolatoriovo perėjos, o tada jau poilsis ir pindėjimas iki pat kito ryto, kai kopsime į 5150 m Oroi viršūnę (nuo perėjos). Piktinuosi, kad ryte užsidėjom abejus apraišus, bet nesirišam į ryšius. Pakilimas status, plyšiuotas, o atsilikus nuo pirmųjų ir lenkiant paskutiniuosius, per plyšius tenka pereiti savo jėgomis. Keista, kaip greitai pripratau – pirmom dienom pamačius menką įplyšimą lede, sustodavau, o dabar drąsiai žengiu per palyginti plačius plyšius su mintim, kad “gal neįkrisiu” ☺ Baimės jokios, viskas atrodo sava, pažįstamas, natūralu – tiesiog taip kaip turi būti: kalnų vaizdai, plyšiai. Galiausiai pasiekiam paskutinį laiptą prieš perėją (koks 100m žemiau perėjos). Sniego daug, klimpstam giliau nei iki kelių. Ten nusprendžiam pietaut. Bet staiga kyla stiprus vėjas, pusto sniegą, drebia naujo. Šalta šalta, sninga sninga. Paulius pastato tualetą. Po pietų orelis nekoks, tad lendam visi į savo garažus. 4600m aukšty prieš miegą įdomios kalbos – apie IT, informatikos studijas. Ot žmonės! Vis negali pamiršt ano pasaulio darbų... Nelabai yra ką veikt, tad anksti einam miegot – dar šviesu. Laukiame gero oro. O kol kas vėjas drebbina palapinės sienas...

Dovilė

Rugpjūčio 9d. (antradienis)

Oh, what a beautiful morning,
Oh, what a beautiful day.
I've got a wonderful feeling
That everything is going my way.
/Skamp/

Taigi, pypsi budilnykas - vieną, antrą, trečią kartą. Be penkiolikos keturios. Šūkteliu garažui vieną, antrą, trečią kartą, o iš ten ataidi "ko". Tikriausiai į viršūnę neisim. Miegam toliau.

<...> (miegas).

Rytas, laikrodis rodo 6.00. Susižvalgom, Justė šūkteli garažą. Tyla.

<...> (toliau miegas)

7.00 miegot atsibodo. Pradedam bruzdėt. Už lango rūkas, garažo nesigirdi. Išsitraukiam plėjerį ir klausom "Oh, what a beautiful morning". O palatkėj taip geltona ir saulėta. Gaila, kad ne lauke.

Blevyzgojam įvairiais gyvenimiškais klausimais, žvengiam. Po kokios valandos atsibunda ir garažas ir iš karto įsijungia radija: "o aš šiandien sapnavau, kad kažkas davė daug gerų angliškų knygų". Taip pat transliavo ir "kitas laidas". Netrukus išlenda ir Vaidas beigi sako "eikit valgyt". Mes nepasirašom ir budintiems tenka išvirti košę. Taipogi prieina Linčius prie palatkės, atsistoja grėsminga poza ir pasako: šikna atėjo. Mes atsakom: "malonu".

Taip prasivartom iki pusryčių. Pusryčiai nieko įsimintino – tiesiog skani košė su keliais siurpraisais – krienais ir meduoliu.

Taigi – dnievkė. Vartomės kaip įmanydami, bet tai sunkiai veikia.

Pagaliau atrandam darbo kortoms ir pliekiam tūkstantį. Agnė miega, garažas irgi. Laimi Justė, nors su Gedu stengiamės napanikuoti ir drąsiai lendam į minusą. Bet vis tiek Justė laimi.

Toliau eina "šalmas". Ir taip iki pietų. Pietūs vėlgi su dviem lietuviškom dešrom ir siurprizu – žirneliais. Ir vėl pindėt. Iki vakarienės. Vėl saulėta palatkė. Oras pieniškas, debesų daug. Gal prablaivės.

Vakaro vakarienė. Zongas labai nervuotas ir žaidžia futbolą su primusais ir visus siuntinėja labai toli. Tenka patiems virtis bulvių košę. Bet pavalgėm ir labanakt. Ryt bandysim į viršūnę. Aišku, jei bus oro. Labanakt,

Lauris

P.S. Futbolo lyg ir nebuvo žaista su primusais. Atsiprašom.

Rugpjūčio 10d. (trečiadienis)

Totaliai "žopinis" oras ir uraganinis vėjas naktį nežadėjo nieko doro. O turėjome lipiti į 5150/Oroj viršūnę.

Nusiteikimas keltis 3:30 buvo oj koks ne koks. Sugrojus Nokia Connecting People melodijai, kyštelėjau snapą lauk ir nutariau, kad reikia laukti.

Galų gale 6 ryto su Dovile norom nenorom išsikrapštome budėti.

Fuckin' peršalę batai šaldo kojas. Laimei, bent primusai kuriasi daugmaž normaliai. Uždegę tas velnio mašinas sutūpėme palapinėje atsišildyti kojas. Nuotaika – bjauri ir šykšti, visai ne oxotna kopimui.

Galų gale 9 ryto išeiname Zolotariovo perėjos link. Kojos šaltos, šlapios, galvoje tuščia. Nu ką, nu užlipome ant perėjos. Nu neradome turo. Lipome ketera toliau. Paskui – leidomės į didelį stadioną. Nuotaika, kad kažkas ne taip ir viršūnė – ne mums, niekur nedingo. Ilgai krapštomės ir trūksta ugnelės. Bent man. O tai jau blogai. Kai vadui ne oxota. Iš stadiono patraukėme ketera link viršūnės. Aiškiai buvo matyti, kad užlipome ne per tą pusę. Praradome per daug aukščio ir laiko.

Kapojant ta ketera, balansuojant greta pakibusių karnizų, sukosi bjaurios, neįvardytos mintys. Nesukurtas aš alpinistiniams įkopimams. Trūksta kelių varžtelių. Traukdamas įsmigusią koją iš sniego, vis galvojau apie kelią atgal. Kontrolinis laikas – 16 val. atrodė toli, bet artėjo sparčiai. Ties vienu keteros pažemėjimu atsidūrėme apie 14 val. Ateitis darosi aiški – viršūnė pateks į nebaigtų darbų black book'ą. Agnė visus vaišina gliukoze, ateitis neatrodė rožėm klota.

Sukamės atgal – rizikuoti neverta, nes 1,5 val. nieko neišgelbės.

Tik Dovilė visus keikia ir apšaukia aistros stoka. Ir bando organizuoti ČP. Tuo tik suerzina žmones, kuriems aistros kalnams tikrai netrūksta, tačiau yra ragavę, ką reiškia beatodairiškas tikslo siekimas.

Galų gale Dovilė išvis nustoja kalbėti.

Ryškiai pasifotografavę, kai kas – suklastojęs dokumentiką (ar ne, Juste?), leidžiamės žemyn.

Kojose žliugsi vanduo. Kabiname turėklą atgal į stadioną. Sniego vietomis da*uja. Perkirtę stadioną, kitoje pusėje kabiname turėklą į viršų, uolų link.

Nuotaika šlykšti, ką ir bepridurti. Viskas darosi atbulomis rankomis.

Lipdamas keteros viršaus link, raunasi Vaidotas. Vaizdelis ir jausmas darosi nekoks. Nuojauta artėjančio ČP darosi aiškesnė.

Likusią 90° ledo-sniego sienelę įveikiu matam – rankos sušalę, katės nesikabina, įrankiams įkirsti nebepakanka jėgos. Galų gale viršus. Nusimetęs pirštines ir gausiai pavėjui leisdamas rusišką mat'ą, bandau atstatyti letenose temperatūros balansą. Sulaukiu Vaido ir ropščiuosi išilgai keteros.

Katės grikši į akmenis. Kai pamatau keterą, kuria reikėtų traversuoti, atšoka fantazija. Vienoje pusėje – karnizas, kitoje – statokas sniego šlaitas.

Šūdas šūdas šūdas. Praeiti galima, bet pavojinga.

Kažkoks gaidys.lt gaunasi.

Galų gale leidžiamės nuo sienelės žemyn. Prarandame brangias 1,5-2 valandas ir Vaido rovimasis atrodo betikslis.

Toliau – jau dokumentika: 4 virvės žemyn, iškalami kabliai, pasišvietimas ciklopais palapinių link.

Palapinės atrodo kaip namai. Welcome home. Vis tik viskas laimingai, bet...

Et, ką daugiau ir bepridurti. Tik dar kartą – šūdas.

Paulius

Rugpjūčio 11d. (ketvirtadienis)

Ką gi, po sunkių machinacijų su virvėmis ir kita įranga, Ak-širake išaušo ne mažiau įpareigojanti dniovkė. Įsivaizduokite, mieli skaitytojai, kaip sunku gulėti veik nejudant, atseit, miegant, iki kol bus padoru keltis. O padoru tai ne anksčiau kaip 9:00! Žodžiu, visą dieną atsakingai ir profesionaliai tingėjome. O ir oras tingėjimui buvo gana tinkamas – tai kruša, tai šiaip sniegas. Retais prašviesėjimais kai kuriuos mažiau patyrusius kankino idėjos, kad kažkur dar reikia eiti ir lipti. Laimei, gero oro šioms pavojingoms užsiėmimams neužteko.

Atsakingą pindėjimo procesą retkarčiais nutraukdavo tik mitybos procesai. Agnė laimėjo 1000 vienu ryžtingu tigro šuoliųveikdama 190 taškų. Taip ir praleidom šią dar vieną dieną Ak-širako sniego, ledų ir akmenų terapijos kurorte. Tiesa, į vakarą prasidėjo bjauri pūga ir, še tai tau, eilučių autorei teko nutraukti pindėjimą ir virti lauke vakarienę. Bet čia, tarkim, - menka auka šiaip idilišką dieną.

O šiaip netikėkit, kad aš sugebėčiau prapindėt daugiau nei kokią savaitę...

Justė

Rugpjūčio 12d. (penktadienis)

Pagal išankstinius planus – keliamės bet koku oru ir leidžiamės žemyn nuo Zolateriovo perėjos. Jau spėjo įgristi čia nakvoti. Vaizdelis į 5125m ištis neblogas ir viliojantis, bet vėjai, sniegas čia mūsų nelepina. Lauris su Juste budi. Jiems sąlygos nepavydėtinos. Švilpia vėjas, lenkia palapinę, švaisto sniegą į kairę ir į dešinę. Budintieji pavyzdingai paruošia pusryčius. Kilo nedidukas sujudimas, kai vadas išreiškė pageidavimą palaukti, kol vėjas nurims – oro sąlygos pasitaisys. Kitai gi kompanijos daliai vėjas atrodė visai tinkamas judėti žemyn nuo perėjos. Neturim mes kito pasirinkimo – maistas sparčiai senka, o zabroskė dar toli. Braškėjo dantys, skilo kibirkštys, girdėjosi burbesiai - murmesiais. Galiausiai įtampa prislopo – sparčiai kertam pusryčius, metamės šmutkes ir leidžiamės žemyn. Virvių kabinimas – nukabinimas vyksta gana sparčiai, todėl net sušalti nespėjam. Konvejeris sukasi – Paulius virves kabina, Lauris su Gedu nukabina. Mes apačioj. Šokam į sniegžengius ir lapnojam dar žemiau. Po pietų vėl kylam link kokios tai 2B perėjos. Įtarūs žvilgsniai – planinio maisto nebeturim. Teliko skirstymo klaida pas Paują – žirniai ir likučiai maisto kas kur. Dzin, einam. Ledynas pakeliui labai suplyšęs. Iš lėto žingsnis po žingsnio stumiamės pirmyn. Radę didesnę aikštelę netikėtai anksti – 17h – stojame. Patogumas – reikalus galima atlikti tiesiai į plyšį. Šįvakar su Linčium budim. Tyliai pasidžiaugiam, kad neveikia automatinė nuleidimo sistema, ramiai, be didelių kataklizmų, vakarienė gatava. Atsigulam dar šviesoj, keista, atrodo, dar galima daug nuveikt. Bet tiek tos, einam miegot.

Vaidotas

Rugpjūčio 13d. (šeštadienis)

Rytas ankstyvas, saulėta ir perėja priešaky. Kaip jau tapo įprasta, maunamės apraišas, “katytes”, susirišam virvele ir pirmyn nasrus išžiodinusi ledynu. Kai kas spardosi kojom – šąla. Gediminas nusprendė net bachilų nesidėti – per juos tik šalčiau kojom! Žingsnis po žingsnio ir pasimato perėja – 100 metų Furundzei. Tik gaila, kad dar nežinom kuri. Po atidžių patikrinimų nuotraukose ir žemėlapyje nusprendžiam, kad lipsim į žemiausią. Priėjus arčiau matosi visai neblogas užlipimas – sniegais sniegais ir viskas. Tačiau vadas siūlo lipti tiesiai, sniego šlaitu ir ledo siena. Kyla maištas – “jei aš kabinčiau, lipčiau paprasčiau, ir nepaleisim jokios lavinos”. Dar po kelių minučių svarstymų virvės atiduodamos į merginų rankas. Mumis, t.y. Juste ir manim, pasirūpino kaip reikiant – atidavė visus “žaislus” – daug ledsriegių, ledo įrankų. Kad per lengva nebūtų. Justei dar dvi virves šlapias prikabina. Ir pūškuojam moteriškės į perėją. Sniegais sniegais, su sauga “ant sąžinės”. Sniego daug, nėra net kur tarpinius ledsriegius įsukti. Justė vargsta ir keikia vyrus nepadoriu jų elgesiu – lyg pasišaiptyti iš mūsų norėjo. Dar keliasdešimt metrų, prieinu ir didelį plyšį, sniego tiltu padengtą. Atrodo, išlaikys. leškau vietos ledsriegiui, nes toliau tik stati sniego siena. Nukasu kelis metrus sniego, o ledo kaip nėra, taip nėra. Apatinė sauga mažai guodžia, koja suvirpa, sniego pabyra iš po jos, darosi neramu. Nusprendžiu, kad ledo čia nerasiu. Lipu sniego kauburiu aukštyn: keli spyriai – vieta kojai, ledo įrankių kotais kabinuosi kiek galiu į sniegą.

Šiaip ne taip sniego gūbrys įveiktas – aš perėjus viršų. Atsipučiu. Ledsriegiai į ledą, virvė ant jų, savisauga. Surėkiu Justei, tačiau, kaip vėliau sužinojau, nei ji, nei kiti nieko negirdėjo. Nusileidžiu virve žemyn, palengvėja. Laurynas ir Gediminas šaunuoliai, užtempė Justės ir mano kuprines aukštyn, beliko tik į perėją sulipti. Užsiropšę pasideginam, randam vandens, darom "fantą". Paulius surenčia naują turą, nes senojo neradom. Leidžiamės. Daug virvių kabinam ant gurguliuojančios ledo sienos. Orelis raukosi, vėjelis kandžiojasi. Šalta. Paskutinė virvė. Vaidas plyšy. Pats išlipa. Prieš tai dar Gediminas "užkabliuoja" aukštyn 50m, nes virvė neišsitraukia, užkibo už "auselės".

Ledyną, išžiodinusį nasrus, lengvai apgaunam – pakraštėliu aplenkiam visus plyšius. Toliau morena. Pietų nevalgom, nes taupom. Nespėsime šiandien iki užmetimo. Morena – autostrada. Ledynas užsibaigia lyg nukirstas, o aukštis neapsakomas gale. Gigantas. Kaip milžiniška letena, lokio ar drakono. Išsvajota žolytė čia pat, bet tiks mums ir morena, švarus vandenėlis, o vakarienei čiobrelių arbata ir sriuba iš likučių – lyg grybų, lyg svogūnų. Skanu! Apgavę skrandžius, einame miegoti su gera mintim, kad rytoj anksti keltis nereikės. Juk eisime "zabroskės", iki maisto per žolytę. Tiesa, beverdant sriubą kilo visuotinė panika, kad nė lašas per kraštelį nenuvarvėtų ir prieskoniai neišbėgtų – tiek daug buvo prižiūrėtojų!

Agnė

Rugpjūčio 14d. (sekmadienis)

Diena iki Žolinės. O prieš akis žolytė žaliuoja, nors mes vis dar ant akmenų nakvojame, bet nieko, atsisveikinam su už nugaros esančia "Barso letena" ir pirmyn į "žalią zoną". Tikslas – užmetimas. Kuprinė ant pečių ir pirmyn, tik mūs "triušiuikai" vis krapštosi, na ir tegu, mes ir be jų mokam kelią rast. Nors kažkaip nesmagu palikt vada, o dar jis šiandien budi ir prie zabroskės turėtų pietus parūpinti.

O koks aromatas, žolytė kvepia smagiai, o žiūrėk, tuoj ir cibulių laiškų prisiplėšiam. Bus gardi pietų košytė su laiškais. Lekiam toliau, man kompaniją palaiko Agnė. Lauris, Justė, Gedas kažkur nuskuodė, o Vaidas kiek didesnę ratą suka. Zuikučių vis nesimato.

Pakeliui demonstruoju Agnei, kaip man tiktų rasti ragai, bet išsiskyrę syvai nosies tikrai nedžiugino. O dar stuburgalis mėtos. Gal paimti Pauliui atsarginių dalių?! :)

O, žiūrėk, mus švilpikai pasitinka savo urveliuose. Vat ir lauktasis slėnis su upele, tik mes ne tam krante. Ką gi, brendam: utititi šalta ir skaudu pėdom. Ir velnias, žinok, kad ji dar nesibaigia ir per atšaką reik vėl brist, vėl batus neštis. Velniava. Bet nieko, prieš akis laukia dar vienas upelė, bet ji pereinama. Taip ir yra, nors ir išplatėjus, bet mes eiklūs žirgai – pora šiuolių ir kitam krante, tik Justė vis dvejoja. Bijo savo plastmasiukus titanikus pamest.

Ale vežėkit, kas čia blizga? Lauri, čia juk aukso dulkės. Na, ir prasideda pusvalandžio aukso karštligė. Visi bandom ieškot akmenėlių su aukso gyslom. Zuikučių nesimato.

Valandžiukė ir mes būsime užmetimo vietoje. O ką mes išvytam – dygu. Lauris: ble ble ble. Davai renkam, kas išbarstyta, o paskui žiūrim, ko trūksta. Mūsų užmetimą išplėšė, surijo tigras. Velniava. Suėdė dešrą, sūrį, duoną ir dar kažką. Ot, kiek buvom sutaupe maisto. Viską surijo "barsai"...

Daromės pietus. Bulvių košytė išvirta. Uch kaip gerai, gerai dar Lauris ištraukė siurpriza – dešrelių. Zuikučių nesulaukiam, valgom pietus ir keikiam barsus.

Po poros valandų pasirodo krante zuikučiai. O budintieji jau vakarienę ruošia. Jo, pasivalgėm: pietum košė, vakarienei košė. Lefaaaa. Pilvan pilvan. Viskas išgerta. Laikas į lovas, ryt laukia vėl pakilimas eitu keliu. Fui.

Linčius

Rugpjūčio 15d. (pirmadienis)

Žolinės

Gimtadieniai: Petras, Gintė

Keliamės anksti, einame sunkiai, valgome daug. Lyg ir viskas normaliai. Tik kad kuprinės sunkokos. Trečio rato pradžia visgi. Saritoro ledynas. Kylam visgi. Antrą kartą jau. Laimei, sniegas nutirpęs. Nelaimėi, nesimato gaidžio (barso) pėdsakų. Susektume ir po vieną bitą iš burnos išlupinėtume. Kažkas pasiūlo nuostabų scenarijų rytiniam košmarui. Įsivaizduokite – ateinate į restoraną pavalgyti. Prie jūsų prieina barsiškos išvaizdos padavėjas ir pasiūlo tokį meniu: džiovintos dešros rinkelės, sūris “Liliputas”, lietuviški lašiniai, chalva. Jūsų reakcija:

- a) mandagiai paaiškinate, kad jūs vegetaras, ir išeiniate.
- b) paprašote pakviesti restorano šefą.
- c) susirenkat visą meniu, bedat peilį barsui į krūtinę, pasukate 14 kartų pagal laikrodžio rodyklę ir bėgat iš šitos barsų buveinės.

Lipant ledynu sumąstomas alternatyvus žygio planas. Paulius jam pritaria ir vakare išstudijuoja galimus variantus. Dar gimsta idėja pavadinti vieną perėją prie 5150 Petkos vardu. Gi šiandien švenčiam Petro ir Gintės gimtadienius. Na, dar žolinę. Kadangi nei Petro, nei Gintės tarp mūsų nėra, o taipogi žolės, nieks šventės negadina ir ryte atsikeliam neskaudančiom galvom. Daug tostų buvo išsakyta vartojant Edo siurprizą. Ir aš ten buvau, saldžią sriubą, kakavą, viskį gėriau. Nieks per barzdą nevarvėjo, tai tualetu labai reikėjo.

Beje, per dieną užlipom visą Saritoro ledyną ir sulipom į Saritoto Centralni perėją, ant kurios ir nakvojom.

Gediminas

Rugpjūčio 16d. (antradienis)

Kažkada po 7h ryto tolumoje pasigirsta tylus Justės balselis – “kelkitės!” Jokios reakcijos. Po akimirkos smarkus dunkstelėjimas į palapinę – Justė jau garsiai rėkia “kelkitės” ir griaua palapinę. Tada jau ruošiamės. Išlindę pamatom, kad per naktį pridrėbė gerokai sniego, tokio puraus ir minkšto – nors voliokis. Bet visgi iš to sniego nieko gero – Petrovo ledynas iš vakar buvusio atviro pavirto uždaru... Diena, rodos, be jokių rimtų planų. Praryjam bulvių bulvių košę su daug spirgų ir grybų.

Džiaugiamės didėjančiomis maisto dozėmis (man jau kartais skrandį spaudžia). Po pusryčių pamažu kraunamės daiktus.

Paulius siūlo eit paieškot turo. Pasirašom mes su Agne (pažangios merginos ☺). Netrukus trys pionieriai klampoja per pusnis ketera, paskui virš karnizo, lavininiais šlaitais. Iš pradžių einam ryšiu, paskui saugomės pakaitine sauga. Besėdėdami ant karnizo girdim, kaip nuo Piligrimo perėjos nudunda atlūžęs ledo gabalas. Sniego daug – dažnai klimpstam iki kelių ar giliau, kartais atrodo, kad šlaite prakirsim skyles, nes besikirsdami katėmis ir ledkirčiais nugriaunam nemažai sniego.

Priartėjam prie uolų ir suprantam, kad turo greičiausiai nerasim, nes už platoko uolinio šlaito matom kitą perėją, kuri greičiausiai ir yra Saritor Centralnij pereval. GPSas irgi rodo, kad perėja turėtų būti ten. Ot! Turbūt būsime sumaišę perėją ir užlipę velniasžin kur. Traukiam žemėlapi, tyrinėjam. Man su Paulium atrodo, kad užlipom ne ant tos perėjos, Agnė dar nepraranda vilties, kad nakvojom ant teisingos perėjos. Pasižvalgom į gretimą viršūnę – gal į kurią suliptume ir pavadintume Ažuolo vardu. Sukamės atgal. Agnė veda.

Grįžę randam palapines nugriautas ir supakuotas, visi susikrovę daiktus, tik kur eit – nežinia. Paulius leidžiasi į kitą mūsų “atrastos” perėjos pusę išžvalgyt nusileidimo. Kiti skaito ataskaitas, žiūrinėja nuotraukas, žemėlapi ir karštai aiškinasi, kuri gi yra tikroji Saritor Centralnij perėja. Bet tiesos neranda: visos nuotraukos ir atasakaitos kažkokios šleivos – tai viena, tai kita perėja pažymėta neteisingai arba atasakaitose Saritor Centralnij aprašinėja tie, kurie ant jos patys nebuvo užlipę. Nusprendžiam, kad apsižioplinom, bet atradom naują kokio 2A sudėtingumo perėją. Pavadinsim ją Petka Jubiliejnaja vardu arba Petkai 30 – vakar švęsto ir Edo siurprizu aplaistyto Petro (kurio net nepažįstu) gimtadienio proga.

Paulius ilgai negrįžta, bet staiga išgirstu kažką panašaus į švilpuko garsą. Iš pradžių pamanau, kad čia man vėjas ausyse švilpia, bet pribėgus prie šlaito jau aiškiai girdžiu švilpuką – Paulius prašo atnešt virvę. Nusileidžia visas tris virves žemny, apsižvalgo ir nusprendžia, kad leisimės. O tuo metu ant naujosios perėjos verda kalbos apie gurmaniškus patiekalus ir dalinamasi padažų receptais ir kitomis valgio ruošimo paslaptimis. Netikėtai nuo pievelių ima virst šikna. Debesiukas lyg koks rūkas staigiai užtraukia visą slėnį – taip greit dar nemačiau! Gero oro kaip nebuvę... Nusprendžiam papietaut ir tik tada leistis – gal pietaujant šikna nuslinks. Bet oras kaip visad mūsų nelepina – vos pajudam link šlaito, ima dribt šlapias sniegas. Sakyčiau, beveik pūga – per kelias minutes ant striukių ir akmenų nusėda gerokas sniego sluoksnis. Bet ne taip ir šalta. Dvi virvės per sniegą ir ledą, didžioji dalis trečiosios – uolos su sniegu. Nusileidę tris virves, nusiimam kates. Ketvirta virvė – vein uolos. Leidžiamės kažkokiu kuluaru, upeliuko vaga, kurioje vis dar teška vanduo. Paskutiniams besileidžiantiems sunkiai besimato kelias – labai jau tirštai drebia sniegą.

Gaunu dar vieną pamoką. Nusileidžiu antra, virvės gale – jokio saugos taško, tik geras gabalas statoko moreninio šlaito. Nusiimu sunkią kuprinę, vargais negalais išsiimu lazdas, šiaip taip užsiverčiu kuprinę atgal. Porą akimirų džiaugiuosi, kad nenusiritau nuo šlaito, nes nér kur stabiliai atsistot – šlaitas ir slidus, ir status, ir važiuojantis... Bet iš viršaus pasigirsta riksmi: “akmuo, Dovile, bék iš ten!” Nu ką – pasižiūriu į viršų, kur ten tie akmenys byra, - o jie pusiaukelėj sustoja, todėl aš pusiau rami (juolab, kad pati niekam nenuleidau akmens ant galvos). Po eilinio riksmo “akmuo!” pasitraukiu žingsnį į šoną, bet realios situacijos, kaip vėliau pasirodė, vis dar nesuprantu. Ir įgimto

instinkto bėgt šalin nuo byrančių akmenų, matyt, neturiu. Galų gale supratu, kad situacija rimta, pasislepiu už uolų. Paskui dar reikia nusileist gerą galą kelio užsnigta morena ir ne ta važiuojančia, smulkia, bet stambiais, judančiais akmenimis. Leidžiuos pamažu, kažkodėl uždusus – net pati nesuprantu, ar dėl sunkios kuprinės, ar jau iš susijaudinimo. Nusileidimas tikrai ekstremalokas – sniegą drebia į akis, akmenys ne tik juda, bet dar ir slysta. Nusileidus išklausau Lauryno pamokslą apie byrančius akmenis – ir gerai, kad bara mane, nepatyrusią. Bet aš jau ir be pamokslo supratau, ką dariau ne taip ir kaip reikėjo daryt – dar viena pamoka. Sulaukiam visų, rišamės į ryšius ir leidžiamės dar kiek žemyn. Nulipę nuo to nelemto šlaito, iškart stojam nakvynei. Visi šlapi kaip niekad. Aš dar ir gerokai murzina, nes ant šlaito teko ir ant morenos keliais paklūpėt. Randam nedidelių plyšiukų, bet į tokius jau nebekreipiam dėmesio – į juos nebent ledkirtis ar batas, o ne mes įkristume. Valgom svečiuose – durdome. Vėl džiaugiamės didelėm maisto dozėm. Šįkart kisieliuje plaukioja sublimuotos braškės! Apšylam. Grįžtam į savo garažą. Visi jau miega, tik man įsijungus ciklopa reikia rašyt dienoraštį. Net pikta! Noriu ir aš į šiltą, ankštą, nekvepantią miegmaišį. Labanakt.

Dovilė

Rugpjūčio 17d. (trečiadienis)

Mielas dienorašti, šiandien ir vėl oras kreivas, taigi po pusryčių gulim toliau, kas tūkstantį, kas miega. Po tūkstančio kas miega, kas šneka. Tokia tad yra dniovkė dėl blogo oro. Pamiegojus užsinorim ko nors skanaus. Vualia, pas mane kuprinė kaip tik viršum į vidų kyšo ir netrukus išlenda maišelis su įvairiom gėrybėm. Valgom šokoladą, dalinamės razinas, čiulpiam saldainius. Valio, pasidaro geriau. Lygiai pusę duodam ir garažui.

Bandau miegot toliau, tačiau Justė nerimsta – sako, reik eit, saulė šviečia. Aš guliu toliau – tegu sau sako.

Pietums – perteklinė bulvių košė plius kiauliniai lašiniai su sūriu. Gyvenimas pagražėja ir ruošiamės eit. Dar šiek tiek padelsiam, bet einam per blogą orą. Šiknos plaukioja aplinkui, pučia vėjas, o mes einam. Tiesa, Gedas mums rodė skylę danguje, tačiau ji kažkodėl visada šalia mūsų ir mūsų nešildo. Blogai.

Einam per plyšius, per kokią valandą nueinam kokį kilometrą. Paujakas sako, kad po poros kilometrų stosim. Bėgam ir per pusvalandį nubėgam 1,5 km. Kaip gera bėgiot ne per plyšius.

Stojam ant kažkokio lygesnio ledyno liežuvėlio. Verda valgyt. Skanaus ir labanakt. Ryt kilsim į matomą Petrovo ledyno atšaką.

Lauris

Rugpjūčio 18d. (ketvirtadienis)

Labas rytas! Čia Paulius reiškiasi. Norisi rašyti “gruodžio 18” – rankos šąla, iš burnos tumulais eina garas. Bet ne – vis tik vasara.

Jau primusai ūžia. Budim su Dovile. Petrovo gale žybsi Kumtoro švieselės. Tik va – nuo jų ir baisingoji šikna atslūkina jau.

5:30 Kirgizijos laiku

Pavalgėm. Pagėrėm. Užkandom. Sugulėm. O ką daryt, jeigu šikną pasistiebus galima pasiekt?!

6:50 Kirgizijos laiku

Durdome'o barašnikas nerimsta dėl kiekvieno žydro dangaus lopinėlio. Laksto, traškina batais ledyną ir spygauja: "Paujakai, Pauliau, pažiūrėk, koks oras".

Apeliuoja į sąžinę, kurios seniai nėra.

Justė brazdina ginklais...

7:45 Kirgizijos laiku.

Devynios penkiolika Biškeko laiku. Sėdim. Laukiam. Kas gero oro. Kas prošvaistės. Kas šiaip – išganymo. Kas sėdi kortuoja, kas dienoraštį teplioja, kas xier žino, ką galvoja, kas dantį griežia.

<...>

Šliaužiame Letaveta (1B) perėjos link. A, tiesa, 10:30 blyškiosios žopos pradėjo slapstyti plyšiuose, tai ir pajudėjome.

Neilgai – apie pusę dvylikos vėl išlindo stringuoti užpakaliai ir apgaubė mus. O dar ir apsnigo. Pietavome. Tokioje dievų milžinų akmens skaldykloje, kurioje priskaldytos tonos pilko granito.

Tada bičiuliai elektronikai ir inžinerinės minties galiūnai išstisus du užėjimus sprendė dilemas.

Prabėgomis buvo aptartos signalų apdorojimo aktualijos, Furjė transformacijos, Gauso metodas, random problematika beigi Lobačevskio geometrijos peripetijos.

Visa tai, ką aš, jeigu nebūčiau šitaip atsainiai žvelgęs į auditorijų šviesą ir tamsą, kreiduo tą lentą ir pribraukytus sąsiuvinius, būčiau mokėjęs ar bent girdėjęs.

Nors man kas – mano ausyse vėjas. Prieš akis – sniegas, kartais traškantis, kai išlenda saulė. Rankose lazdos, o galvoje mintys apie tai, kad aš čia sugrįšiu. Būtinai. A, tiesa, ir dar dešinė ausis kaista. Ką tai reiškia?

<16:54>

Biškeko laiku

Sustojame ant pirmosio perėjos (kaip versti rusišką žodį vzliot?) pakopos. Prasiđėjo plyšiai, tingėjosi jau apeidinėti.

Pabandau rašyti tušinuką suėmęs pūkine pirštine – visai sekasi. Čia išmokstu minimalizuoti poreikius – vienu ar dviem judesiais padaryti viską, ko reikia.

Grupė kažko tyli, lyg ir nepervargom. Gal šaltis. Nors kaip Vaidas sakė, nėra extreme šalta ir nelendi į palapinę. Bet kam gyvent šalčiau, jei galima šilčiau? Pagyvenęs cinizmas prieš jaunatvišką entuziazmą. Tokius klausimus uždavinėjant netoli iki "kam eiti į kalnus, jeigu į juos galima neiti"...

Diena turbūt taip ir nusibaigs – pavalgysim manų košės, išgersim arbatos ir sugulsim dantimis į sieną, kas į kaimyno nugarą...

19:22 Biškeko laiku

N 41° 51' 28,5"

E 78° 15' 23,9"

4285m virš žydrai žalsvos jūros

Paulius

Rugpjūčio 19d. (penktadienis)

“Saulėta vasaros diena – vakaras. Sėdžiu prie upelio, beveik pamerkus kojas į vandenį. Ant ugnies verda vakarienė”

Viskas tvarkoj, tik vasaros vakaras Akširake – minus 5 bent jau. O upelis, tiesą sakant, ledinio vandens pilnas plyšys. Ugnis – tai du primusai, prie kurių tupinėja Lauris (budim). Vienžo – vasarojam.

Šiandien buvo dar viena žygio diena. Trumpai – kilom į perėją, o paskui leidomės. Ant sniego-ledo visą dieną.

Iš ryto dėl nerealaus šalčio vos išvirė pusryčiai. Nors saulei išlindus – gražu labai. Pakuojamės kaip visada – 3 valandas. Paskutinis kates apsiauna kaip visada gerbiamas vadas, pabaigdamas tuo šlovingą ryto knisliavą, kuri, rodos, neturi galo.

Taip ir einam, sustojus pietų eilinį kartą apsipykstam dėl žygio organizacijos Zongui neatsargiai apkaltinus budinčiuosius, kad per ilgai virė. Iš atstumo, po kokio pusmečio tai bus pavadinta tradiciniais barniais dėl ilgo buvimo kartu. Paskui Zongas piktas mėto sniegą į plyšį nuo visų nususukęs – demonstruoja pasipiktinimą. Dovilė šalia sėdi, irgi mėto – dėl kompanijos ir moralinio palaikymo. Mes tuo tarpu dalinamės mintimis apie žygio organizavimo trūkumus. Vienžo, taip ir susiformuoja slogi atmosfera, lydinti mus likusią dieną.

Aš manau, kad visos nesąmonės – iš skirtingų žygio dalyvių tikslų ir žygio supratimo. Gaila, aišku. Vadas, pvz., mano, kad pasiekus tikslus rytais galima ir pasnausti. Na, o kiti dalyviai, tame tarpe ir aš, pratę prie rimtesnio požiūrio į žygį. Ką padarysi, taip jau išėjo.

Na, kinkuojame toliau. Užaina ir standartinis popietinis sniegas, kuris visgi nesutrukdo užkopti ant perėjos.

Ten Zongas pareiškia, kad mūsų “burbėjimų” prieš jo šventenybę vadą daugiau nepakęs, jei mes vistik norim į Ažuolą. Vienžo, užsičiaupkit ir žvelkit į vado instituciją rimčiau, jei ne – represija (visi bėgam į slėnį ir sėdim). Oi kaip baisu. Slogutis išauga, nors Linčius dainuoja. Lipdomi sniego seniai ir ant ledyno trypiamos saulutės.

Taip persiverčiam per perėją ir žemyn, vistik link Ažuolo (nes užsičiaupėm). Pakeliui – ne oras (nepagoda). Plyšiai, panašūs kasdieniniai dalykai. Vidury ledokryčio, tarp plyšių, stojam. Dėkui dievui, viename yra vandens. Greičiausiai po to valgyt, myžt, poteriaut, miegot.

Justė

Rugpjūčio 20d. (šeštadienis)

Tingiai iškišu galvą iš miegmaišio. Žandukus švelniai pakutena šaltukas. Netikėdamas savais veido šilumos receptoriais ištraukiu ir ranką kaip šilumos indikatorių – šilumos nėra... br... Lauke Justė ir Lauris vėl ekstremaliom sąlygom paruošė pusrytį. Vėl tik su didelėm pastangom sutalpinau savo

kojeles į ledines kurpaites. Taigi – valgom. Šąla visos plikos galūnės – slepiam jas kaip beišmanydami, bet vis tiek kojos rankos bąla. Tokio šalčio čia dar nematėm. Grynas kosmosas pagal Agnę. O dar Dovilė atbėga tik pusiau apsimovus kelnes ir atsistojus ant batų – sako, ir šalta, ir nespėjo, ir valgyt labai norėjo. Paujakaš šįryt kuprą krauna sparčiai, pagirtinai, suspėjo su visais iš karto. Oras skaidrus, debesies nė vieno. Bėgam ledinėmis kopomis ir ledo-sniego laukais. Vingiuojam į šonus ir aukštyn žemyn. Saulei kylant blėsta ir šaltis. Akį džiugina sniego pūpsniai, šešėlių ir atšvaitų žaismas, išbalę laukai. Pirmą ryšį kamuoja fotografavimo meno supratimo nesueinamumai. Bet tai jau daugiau mažiau pabodę, todėl nekreipiam į tai per daug dėmesiaus. Dovilė neapsikentus fotiką patikėjo man. Vėliau jį perleidau Agnei. Iš to džiaugsmo išpyškino beveik juostelę. Išties yra ką fotkinti. Per pietus posūkis į dešinę link “piervoprochoždienije”. Atsidaro džiovykla. O džiūsta visai gerai. Popietės pakilimas smagus – akivaizdžiai matėsi, kad kylam. Tau čia ne kokia 1B. Užmatom barsų pėdsakus – ir vėl tie gaidžiai. Galų gale atsiveria parėjos vaizdelis. Kylą diskusija, į kurią viršūnę kilsimė. Turbūs į kažkurią iš tų dviejų :) Prieš miegą lopšinę “sudainuoja” iš už kalnų kylantis ryškiai geltonas pilnatis blynas. Įspūdinga. Einam miegot – diena buvo nelengva – kabliavom nuo ryto iki vakaro.

Vaidotas

Rugpjūčio 21d. (sekmadienis)

Šiandien diena neeilinė. Planuose – Ažuolo viršūnė – pervoprohozdenije. Atsikėlėm kaip visada anksti ryte – budintieji budinosi 5 ryto. Kažkodėl nekoks buvo grupės apetitas – žirnių dribsniai sunkiai lindo. Tikriausiai pirmas atvejis Akširako tigrų žygio istorijoje, kad košės liko nesuvagytos.

Kadangi niekur neskubėjom, po pusryčių tradiciškai snustelėjom, kai kas dėjosi, kad daiktus kraunasi. Išėjom apie 9 val. Ir palengva ledynu nutipenom link šlaito. Paeinam, sustojam, “ką nors suvalgom”. Protarpyje debatai apie Euroviziją. Traversuojam statų karnizą, pasimato beveik visas Akširakas ir dar toliau kalnų už jo. Iki viršūnės – Ažuolo dar keli žigsniai. Užlipam. Čia ir akmenukų yra, bus iš ko turą pastatyti. Maktelim siurprizą, fotografuojamės visokiom pozom iškelę geltonas vėliavas. Kažkam ši viršūnė – svajonių išsipildymas. Pavadinam savo viršūnelę “Ažuolas južnij” vardu, nes šalia – dar viena aukštesnė, gal ją pavadinsim Ažuolo pagrindine. Pasiekiam ir ją. O čia gi visų nuostabai didžiausiai – stovi turas. Išnagrinėjam jį, ištraukiam laikraščio gabalėlį, jame suvyniotas 1983m. raštelis. Pasirodo, meteorologai čia užlipo žiemą, vasario mėnesį. Ką gi – vėl fotkė, ledai su geru kvapeliu ir bėgam žemyn. Šonuos didelis juodi sningantys debesys plaukia. Skubam. Nusileidimas bėgute per sniegą, karts nuo karto įbedant koją į prasižiojusį plyšį. Nubėgam ant perėjos. O čia irgi turas jau pastatytas. Bet raštelio nerandam. Vadinasi, bus galima pavadinti savaip. Bet šį reikalą atidedam rytojui. Vėjas košia, valgom chalvą ir bėgam žemyn link dviejų geltonų kauburėlių per patežusį sniegą.

Kol budintys pjausto maistą, vėl susikaupia juodi debesys ir grasina baisiai. Greitai greitutėliai valgom, lendam į palatkes saldaus popietinio pogulio. Griaustinis griaudžia, o mums ir palapinėj labai

gerai džiaugtis šiandieniniais pasiekimais. O po popiečio miego Linčius išlindo visas apdujęs. Mat prisisapnavo jam mulatės.

Agnė

Rugpjūčio 22d. (pirmadienis)

Pagaliau galim pasidžiaugt žolyte ir lietumi, barbenančiu į palapinę, ir da griauštiniu. Gražu. Ale čia Vaidas pastebi, kad valgyt geriau daryt, kai sninga. Laukiu vakarienės.

O diena prasidėjo kaip bebūtų keista anksti. Prieš devynias pajudėjom iš stovyklos. Valio vadui.

Spartus žingsnis ir mes jau ant bevardės perėjos ir krikštijam ją "Ažuolu". Fotosesija. Pakartotiniai kadrai su "Sinoptikų" viršūne ala "Ažuoline". Ir žemyn į žalią zoną.

Velniava. Ledyno pabaigoj nusimušiau sėdynę, ale nieko, paguoda - toliau "aukso karštligę" žaidėm.

Pietūs... Išsivaduojam iš pakinktų (aprašų suprast reiktų) ir žemyn ant žolytės...

O štai mes ir prie ežerėlio laukiam vakarienės. Skanaus...

Linčius

Rugpjūčio 23d. (antradienis)

Gimtadienių šiandien neturim, niekas netrukdo ramiai čilinti išsidrėbus priešais saulutę. Tik vėjelis pūsdamas primena, kad sėdim 3,5km aukštyje. Syrty slėnis žavi savo grožiu, ramybe ir vienatve. Vaizdai aplinkui keičiasi kartu su oru: sninga – aplinkui balta, saulė šviečia – visur žalia. Gerai, užtenka čia lyrikos. Geriau apie rimtus dalykus paporinsiu. Šiandien sėdim Syrtuose vienoj vietoj. Laukiam transporto, kuris turėtų būti rytoj. Išsiaiškinom, kur yra vieta, į kurią atvažiuos transportas. Piemuo parodė. Vienišas, ramus Syrtų piemuo. Tavo banda kelią žino geriau, kada bendrauji su turistais. Tavo taurumas atsispindi ežero dugne. Tau elektrostancija nedaleko (nors mums tai 3 val. kelio). Tikras azijetiškas ramus piemuo. Baigiau vėl lyriką. Šiandien valgėm netgi 3 košes: kiaulines, ryžių dribsnius ir seniai lauktą suši sriubą. Vis tiek visi alkani. Ir dar esminis momentas – visi šiame žygyje daug bezda. Galit įsivaizduoti, kas darėsi palapinėje užvalgius vasabi. Lauris su Juste kalė sinchroniškai į abi ausis. Miego ypatumai. Pasirodo, kitas trivietis miegmaišis miega taip: Paulius su Dovile miega apsikabinę, todėl užima vieno žmogaus vietą. Linčiui lieka daug vietos, todėl jam šalta. Jis prisiglaudžia prie Dovelės. Jai atrodo, kad jis griūna ant jos. Negana to, Paulius su Dovile guli Linčiui iki bambos. Maniškiei šią naktį pasiūlė padaryti tą patį.

Dar šiandien mus aplankė medžiotojas. Siūlė mėsos. Mes atsisakėm. Mes siūlėm benzino, jis neatsisakė. Šiaip fainas žmogelis. Šiandien sutikom du žmones. Pirmuosius nulipus nuo kalnų. Žmonės, civilizacija.

Gediminas